

PACTE ESTATAL PER LA SOBIRANIA ALIMENTÀRIA, L'EDUCACIÓ **AMBIENTAL I LA SOSTENIBILITAT DEL TERRITORI**

Estratègia 2015-2031

Reunits a Granada amb motiu de les "I JORNADES FEDERACIÓ INTERHORTES («INTERVEGAS»): Estratègia 2015-2031. Per a la Sobirania Alimentària i Defensa del Territori: Protecció i Dinamització dels Territoris Agraris", els col·lectius signants d'aquest pacte acorden iniciar la recuperació dels espais agraris d'alt valor cultural des dels principis de la sobirania alimentària, la co-evolució i la sostenibilitat dels Territoris Agraris Històrics (d'ara en endavant TAH).

Conscients dels valors agraris, culturals, educatius, paisatgístics i ambientals dels TAH, així com del deteriorament i desnaturalització al que es troben sotmesos, del seu paper com a suport de la identitat patrimonial i la del seu entorn, així com pel seu potencial com a font de riquesa i treball, **acorden** col·laborar per a promoure i executar el següent **decàleg de mesures que afectarien els TAH**:

1. **Protecció i adaptació normativa.** Instar a qui tingui atribuïdes les competències en la matèria a realitzar els canvis normatius necessaris per iniciar una classificació agroambiental dels TAH i la protecció dels seus sòls davant de qualssevol altre ús no compatible amb l'activitat agrària, i començar els processos per a recuperar els espais degradats d'aquests territoris. També instem a la defensa i respecte dels comunals com a tals i a les institucions que els gestionen. Per a aconseguir-ho, es proposaran mesures legislatives en tots els àmbits de les administracions públiques.
2. **Dinamització de l'activitat agrària.** És imprescindible que s'adoptin mesures que afavoreixin els canals curts i altres vies complementàries, així com la valorització dels productes dels TAH, mirant que s'incrementi progressivament la introducció de les millors pràctiques per una alimentació més saludable. Considerem necessari diversificar els cultius i unes formes de producció més social i ecològicament sostenibles. Aquestes actuacions haurien d'incloure la **innovació** que faci viable i dignament remunerada una activitat agrària més agroecològica; el **suport tècnic** a l'agrupació de productors i productores, així com suport a la comercialització conjunta i, en el seu cas, les mesures fiscals que permetin exercir aquesta activitat en condicions de rendibilitat i legalitat. A més, **es fomentaran els cultius d'interès social i mercats de productes locals**, tant els estacionals com els fixes.
3. **Reconeixement del paper dels agricultores i les agricultores.** Als TAH els principals actors són els homes i dones que es dediquen a l'agricultura, a la ramaderia per compte propi o aliè, i que en viuen. Aquests col·lectius i els seus representants seran objecte de reconeixement i protagonisme en la vida social i productiva. Per a tal finalitat, han de materialitzar-se ajuts dirigits a la professionalització del sector, considerant el benefici social que suposen aquests actors i la seva activitat per a la comunitat en particular i la societat en general, en relació a:

- La capacitat per a la producció d'aliments i matèries primeres.
- La creació, conservació i regeneració de paisatges, com a suport indispensable en la protecció i defensa mediambiental i en la producció agropecuària sostenible.
- La generació d'autoocupació i la creació de llocs de treball.
- La creació *in situ* d'un teixit productiu i de transformació dels productes d'aquests territoris, especialment de forma artesanal i fomentant el cooperativisme.

Tots els col·lectius que subscriuen aquest Pacte es comprometen a realitzar iniciatives per a recuperar i transmetre el coneixement del maneig del territori i de les pràctiques agropecuàries.

4. **Impuls i finançament per a la recuperació dels TAH. Respecte i recolzament dels TAH com a rebost sostenible i font de riquesa.** El cicle integral de l'aigua, la mobilitat sostenible, l'ajuda per a la reconversió dels conreus en agroecològics, la formació de noves i nous agricultors i ramaders, el pla de comercialització i qualsevol altra iniciativa de producció, transformació i promoció agropecuària, que tingui per **objectiu** recolzar el paper dels TAH com a veritables rebosts sostenibles, a la vegada que fonts de treball i riquesa, **seran** de vital consideració per al seu impuls i finançament.
5. **Els TAH i els seus valors històrics.**
 - 5.a. Les administracions corresponents actualitzaran el catàleg de béns patrimonials d'aquests territoris, amb un pla de recuperació i dinamització. L'ús preferent d'aquests béns serà el productiu agrari.
 - 5.b. En el marc legislatiu corresponent, s'haurà d'elaborar un **Pla Estratègic de gestió i desenvolupament sostenible per a la definició i manifestació dels valors dels TAH** que permeti sintetitzar els seus senyals d'identitat a través de la projecció dels seus recursos (socials, patrimonials, culturals, geogràfics, agraris, naturals, urbanístics, econòmics, i de qualsevol altre tipus) i la implicació dels seus habitants, que serveixi d'element de diàleg entre administracions i ciutadans per a dissenyar plans de desenvolupament fets a mida de les persones que hi habiten i que, al mateix temps, serveixi de referència d'integració amb el seu entorn rural per a posicionar-se davant públics externs com a hàbitat de qualitat, obert i orientat a preservar la seva activitat productiva, l'entorn paisatgístic i millorar la qualitat de vida dels seus ciutadans.
6. **Manteniment i preservació de l'estructura territorial.** Els rius, les sèquies, els camins i les vies pecuàries d'aquests territoris són elements que articulen el territori. La seva recuperació, correcta senyalització, manteniment i preservació, tant pels usos agraris com per a usos complementaris sostenibles, seran objecte de programes específics que harmonitzin els seus valors d'ús amb els ambientals. Les actuacions integrals en aquests elements seran prioritàries per sobre d'altres de la mateixa natura.
7. **TAH i educació (inclosa la Formació Professional Inicial i la Permanent, així com els Programes d'Educació sobre biodiversitat, producció sostenible i conservació mediambiental).** Les diferents administracions públiques col·laboraran per a assolir un programa complet d'activitats formatives per a cada curs escolar en relació amb els TAH, que estableixi programes d'inserció laboral per a garantir un relleu generacional adequat i

que contribueixi a la necessària sensibilització, coneixement i valoració de l'activitat agropecuària i els TAH. Es dotarà als centres educatius de materials didàctics i es crearà el premi educatiu estatal, amb caràcter anual, *“Millor experiència educativa en relació als TAH”*.

8. **Incorporació dels productes dels TAH en circuits curts de consum, distribució i comercialització.** Adoptar mesures per a fomentar la comercialització directa dels productes dels TAH als mercats i, en especial a mercats d'agricultors que suposin punts de venda directa als consumidors, especialment a les ciutats i nuclis de població d'aquests TAH. S'adoptaran les mesures normatives necessàries per afavorir que en els **menjadors urbans i, especialment, en els menjadors escolars, els dels hospitals, els de caràcter social i assistencial** i en tots aquells que depenguin de les administracions públiques, s'ofereixen productes procedents dels TAH propers.
9. **Difusió dels valors dels TAH a la ciutadania en general.** Campanyes d'informació, conscienciació, promoció i sensibilització. Donat que només s'estima i es consumeix allò que es coneix, els signants acorden **incloure** en els seus discursos, campanyes i agendes la defensa dels valors d'aquests territoris.
10. **Creació d'un Consell Estatal per a la xarxa dels TAH.** Per a l'assoliment d'aquests objectius s'insta a la creació, dins els organismes amb competències en Agricultura, del Consell Estatal de la Xarxa de TAH, que s'integrarà a l'Observatori Europeu de l'Agricultura Periurbana.

Per a garantir la sobirania alimentària, els Territoris Agraris són necessaris. Un altre desenvolupament del territori és possible.

Estratègia 2015-2030. “El sector agrari, lo primer”

A Granada, dissabte 14 de novembre de 2015.

ANNEX SOBRE “EL PACTE ESTATAL PER LA SOBIRANIA ALIMENTÀRIA, L’EDUCACIÓ AMBIENTAL I LA SOSTENIBILITAT DEL TERRITORI. Estratègia 2015-2030”.

Sense menystenir altres consideracions, aquest Pacte, fruit d’un acord pres en les *I Jornades Federació Intervegas*, de 13 i 14 de novembre a Granada, reuneix un sentir sobre la necessitat d’establir mecanismes de protecció de Territoris que Històricament han estat Agraris i que per circumstàncies diverses, totes elles imbuïdes d’una acció antròpica contrària a la seva preservació, es veuen amenaçats.

En conseqüència, aquest Pacte neix de la necessitat de protegir, planificar, desenvolupar i gestionar els Territoris Agraris de l’Estat. Per aquest motiu la seva pretensió proactiva porta a plantejar una dinàmica de treball per a incitar les administracions públiques a l’adopció de polítiques de consolidació de l’activitat agrària i el reconeixement professional i social dels qui la fan possible (agricultors i agricultores i investigadors i tècnics agraris).

Per tant, per a establir un fons compartit i obtenir el màxim recolzament en aquest decàleg, s’han tingut en compte totes aquelles aportacions que ens han anat arribant i han estat consensuades. Tanmateix, els documents que es relacionen a continuació han servit, en la seva consideració, com elements d’informació i, de vegades, de vertebració dels punts que configuren aquest Pacte. Igualment podran o hauran de ser considerats, sense ser vinculants, pels futurs desenvolupaments del Pacte.

Els documents a què es fa referència són:

- **Dictamen NAT/204-CESE 1209/2004 “L’agricultura periurbana” del Comitè Econòmic i Social Europeu (d’ara en endavant CESE), de 16 de setembre de 2004, a Brussel·les.**
Sobre:
 - El condicionament dels entorns urbans en l’activitat productiva dels territoris agraris periurbans.
 - La consideració que l’activitat agrària és més que una activitat productiva i merament econòmica. "SENSE AGRICULTURA NO POT EXISTIR EL PAISATGE AGRARI”.
 - La necessitat del reconeixement social, polític i administratiu d’aquests espais agraris.
 - La necessitat de la preservació, consolidació i/o recuperació d’aquests espais agrícoles mitjançant l’impuls des de les Administracions públiques d’una legislació adient i una planificació i ordenació ajustades, tot plegat com a fonament pràctic del necessari reconeixement social i polític de tot plegat, tant des d’un punt de vista conceptual com emocional.
 - La necessitat d’un desenvolupament dinàmic i sostenible de l’activitat agrària d’aquests territoris des de xarxes de cooperació, generant ‘entitats de participació i gestió’.
- **“Carta de l’Agricultura periurbana, per a la preservació, la ordenació, el desenvolupament i la gestió dels espais agraris periurbans”** subscrita per les organitzacions Parc Agrari del Baix Llobregat, la Fundació Agroterritori i la Xarxa Agroterritorial, a Castelldefels, al setembre de 2010.

- Declaracions, Manifestos i Reflexions de les diferents edicions de **les 'Jornades en defensa de l'Horta'** patrocinades per la Universitat d'Alacant.
- "Manifest de Guardamar", Associació per al Desenvolupament Rural del Camp d'Elx.
- "**EL PARC AGRARI**. Una figura de transició cap a nous models de governança territorial i alimentària", de Caralona Yacamán Ochoa i Ana Zazo Moratalla.
- "**Milan Urban Food Policy Act**" (Pacte de Milà de política alimentària urbana) del 15 d'octubre de 2015.
- "**Declaració sobre protecció d'hortes tradicionals**", per la SEAE.
- **Manifestos públics de lluita a favor de la preservació de les Hortes Mediterrànies**, especialment els relatius a *Per l'Horta de València*, *Amics de l'Horta d'Orihuela i Huermur*, entre d'altres.
- "**Pacte per la Vega de Granada 2015**", subscrit per *Salvemos la Vega*, *VegaEduca*, les Organitzacions sindicals *UGT* i *CCOO*, les agrupacions d'Agricultors i Ramaders, *ASAJA*, *COAG* i els partits polítics *PSOE*, *PP*, *IU*, *C's*, *PODEMOS* i *UPyD*.
- "**Pacte local per la Vega de Granada 2015**", subscrit per *Salvemos la Vega*, *VegaEduca*, les Organitzacions sindicals *UGT* i *CCOO*, les agrupacions d'Agricultors i Ramaders, *ASAJA*, *COAG* i els partits polítics *PSOE*, *PP*, *IU*, *C's*, *PODEMOS* i *UPyD* i proposat per a la seva aprovació i signatura en els plens municipals de cadascun dels municipis que configuren el territori agrari de la *Vega de Granada*.

Així, pel desenvolupament d'aquest Pacte es proposa la constitució de la *Federación Intervegas* amb totes les organitzacions signants, integrant les 17 Comunitats Autònomes, i aquelles que s'adhereixen amb posterioritat.